

A magyar beszédhangok jelölései hangszimbólumokkal

Hangjelölésre azért van szükség, hogy a kiejtett hangot tudjuk megadni írott, szöveges formában, függetlenül attól, hogy annak az írásban milyen betű(kombináció) felel meg. Az első hangjelölő rendszert 1889-ben a Nemzetközi Fonetikai Társaság (International Phonetic Association) hozta létre. Ez az IPA szimbólumkészlet. Később alakították ki a számítógépeken is használható, karakterekkel kifejezett hangszimbólumokat. Ez a SAMPA jelrendszer.

Az egyedi elnevezésű hangjelöléseket konkrét kutatásokhoz alakították ki, főleg számítógépes feldolgozáshoz. Az *egyedi_1* rendszer hangjelei és a betűképek között kicsi az eltérés, a kapcsolat egyértelműnek tekinthető, tehát az ilyen jelekkel leírt hangsor viszonylag jól olvasható. Az *egyedi_2* hangjelek kissé eltérnek a betűképektől, betű és szám kombinációt is tartalmaznak az ékezetes betűkkel jelölt hangokra.

A variánsokat a betű alá tett csillag jellel jelöltük.

Betű	á	á*	a	o	ó	u	ú	ü	ű	i	í	é	ö	ő	e
IPA jel	[a:]	[a]	[ɔ]	[o]	[o:]	[u]	[u:]	[y]	[y:]	[i]	[i:]	[e:]	[ø]	[ø:]	[ɛ]
SAMPA jel	A:	A	O	o	o:	u	u:	y	y:	i	i:	e:	2	2:	E
egyedi_1	A:	A	a	o	o:	u	u:	U	U:	i	i:	E:	O	O:	e
egyedi_2	a1	-	a	o	o1	u	u1	u2	u3	i	i1	e1	o2	o3	e
mintaszó	ág	fáj	az	ott	ól	után	út	ül	üz	itt	ír	ér	öt	öt	el

Betű	b	bb	p	pp	d	dd	t	tt	gy	ggy	ty	tty	g	gg	k	kk
IPA jel	[b]	[b:]	[p]	[p:]	[d]	[d:]	[t]	[t:]	[ʝ]	[ʝ:]	[c]	[c:]	[g]	[g:]	[k]	[k:]
SAMPA jel	b	b:	p	p:	d	d:	t	t:	d'	d':	t'	t':	g	g:	k	k:
egyedi_1	b	b:	p	p:	d	d:	t	t:	G	G:	T	T:	g	g:	k	k:
egyedi_2	b	b	p	p	d	d	t	t	gy	gy	ty	ty	g	g	k	k
mintaszó	bál	abba	per	kappan	de	vaddal	te	vatta	gyér	aggyal	tyúk	hattyú	gaz	joggal	kő	akkor

Betű	m	mm	mv mf *	n	nn	ng nk *	ny	nny
IPA jel	[m]	[m:]	[ɱ]	[n]	[n:]	[ŋ]	[ɲ]	[ɲ:]
SAMPA jel	m	m:	M	n	n:	N	J	J:
egyedi_1	m	m:	-	n	n:	-	N	N:
egyedi_2	m	m	-	n	n	-	ny	ny
mintaszó	ma	lemma	hamvas, kámfor-	ne	onnét	hangos, lankad	anya	ennyi

Betű	j, ly	j *	h	h *	ch, h *	ch, h *
IPA jel	[j]	[ç]	[h]	[ɦ]	[x]	[ɣ]
SAMPA jel	j	X)	h	h\	x	x
egyedi_1	j	-	h	h	h	h
egyedi_2	j	-	h	h	h	h
mintaszó	járj	kapj-	hó	ahol	pech, doh	pechből

Betű	v	vv	f	ff	z	zz	sz	ssz	zs	zsz	s	ss
IPA Jel	[v]	[v:]	[f]	[f:]	[z]	[z:]	[s]	[s:]	[ʒ]	[ʒ]	[ʃ]	[ʃ:]
SAMPA Jel	v	v:	f	f:	z	z:	s	s:	Z	Z:	S	S:
egyedi_1	v	v:	f	f:	z	z:	s	s	Z	Z:	S	S
egyedi_2	v	v	f	f	z	z	sz	sz	zs	zs	s	s
mintaszó	van	avval	fal	jaffa	ez	ezzel	szó	kassza	zsír	rozssal	só	vassal

Betű	dz	dzs	c	cc	cs	ccs	l	ll	r	rr
IPA jel	[dz]	[dʒ]	[ts]	[ts:]	[tʃ]	[tʃ:]	[l]	[l:]	[r]	[r:]
SAMPA jel	dz	dʒ	ts	ts:	tʃ	tʃ:	l	l:	r	r:
egyedi_1	dz	dʒ	c	c:	C	C:	l	l:	r	r:
egyedi_2	dz	dzs	c	c	cs	cs	l	l	r	r
mintaszó	edző	dzsámi	cél	koccan	csel	rácscsal	lő	hallom	rá	arra